

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

Μέθοδοι Γεωργοοικονομικής & Κοινωνιολογικής Έρευνας

Ενότητα 8:

Οδηγός Συνέντευξης Φορέων

Ένα Παράδειγμα: Οι επιπτώσεις της εγκατάστασης και απασχόλησης του ξένου εργατικού δυναμικού στην Ελληνική Ύπαιθρο (1/2) 2ΔΩ

Διδάσκοντες: Χ. Κασίμης- Ελ. Νέλλας

Τμήμα: Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Μαθησιακοί στόχοι

- Η εκμάθηση τόσο των θεωρητικών όσο και των μεθοδολογικών προσεγγίσεων για την εκπόνηση της κοινωνικο-οικονομικής έρευνας στον αγροτικό χώρο και την σύνταξη της ερευνητικής έκθεσης.
- Η κατάρτιση με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία που, αφενός θα βοηθήσουν στην κατανόηση και εξήγηση των κοινωνικοοικονομικών φαινομένων και αφετέρου θα εντάξουν την ερμηνεία αυτών των φαινομένων μέσα στο σύγχρονο (ιστορικό, οικονομικό και κοινωνικό) πλαίσιο λειτουργίας τους.

Λέξεις κλειδιά

- Βασική – Εφαρμοσμένη έρευνα
- Ποσοτικές – Ποιοτικές μέθοδοι
- Ερωτηματολόγιο
- Συνέντευξη
- Συμμετοχική Παρατήρηση
- Συγγραφή Ερευνητικής Έκθεσης

1. Βασικά χαρακτηριστικά του φορέα 1/2

- Πληροφορίες για τον φορέα:
 - Κατηγορία (δημόσιος, ιδιωτικός, μη-κυβερνητική οργάνωση),
 - έδρα
 - δομή
 - αρμοδιότητες
 - περιοχή ευθύνης
 - σχέση με τους μετανάστες κτλ.

1. Βασικά χαρακτηριστικά του φορέα 2/2

- **Αν πρόκειται για επιχείρηση:**
 - σημασία έχει ο κλάδος
 - προϊόντα που παράγει
 - αν απασχολεί ξένο εργατικό δυναμικό
 - σε τι βαθμό

2. Γνώση/ Πληροφόρηση για τους Μετανάστες της Περιοχής 1/4

● 2.1. Ιστορικό του ερχομού των μεταναστών στην περιοχή έρευνας

- πότε ήρθαν οι πρώτοι μετανάστες
- εθνικότητες πριν και μετά
- αν αυξήθηκε ή όχι ο αριθμός τους

2. Γνώση/ Πληροφόρηση για τους Μετανάστες της Περιοχής 2/4

● 2.2. Απασχόληση – Εργασία – Αμοιβές

- σε τι είδους εργασίες και κλάδους απασχολούνταν τότε και τώρα
- αμοιβή της εργασίας τους και εξέλιξή της
- πως βρίσκουν οι μετανάστες απασχόληση ή οι εργοδότες μετανάστες (δικτύωση των μεταναστών);
- οι μετανάστες έχουν φτιάξει δικές τους, δουλειές, επιχειρήσεις και σε ποιους κλάδους (ίσως κάποιοι);

2. Γνώση/ Πληροφόρηση για τους Μετανάστες της Περιοχής 3/4

● 2.3. Άλλα χαρακτηριστικά

- αν είναι **μόνιμοι, εποχιακοί ή περιοδικοί**, περίοδοι αιχμής (αν υπάρχουν)
- αν υπάρχει **γεωγραφική κινητικότητα** και κυκλοφορία των ατόμων (κυκλικότητα)
- εθνικότητα και **περιοχή εγκατάστασής** τους

2. Γνώση/ Πληροφόρηση για τους Μετανάστες της Περιοχής 4/4

● 2.4. Κοινή γνώμη - Διαφοροποίηση

- Ποια είναι η **κυρίαρχη άποψη** στην περιοχή σας **για τις διάφορες εθνικότητες** μεταναστών και που αποδίδεται αυτή;
- **Πέρα από την εθνικότητα**, ποιον άλλο διαχωρισμό/**διαφοροποίηση** των μεταναστών θα μπορούσε να κάνει κανείς στην περιοχή σας (θρησκεία, μορφή εγκατάστασης);

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 1/13

3.1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

3.1.1. Κλαδικές επιπτώσεις

Για τη γεωργία και την κτηνοτροφία (ξεχωριστά):

- σχετικά με την έλλειψη εργατικού δυναμικού
- μείωση του κόστους παραγωγής
- επέκταση ή συρρίκνωση της δραστηριότητας
- σε σχέση με τις αλλαγές στο είδος της καλλιέργειας, τον τρόπο καλλιέργειας στην περιοχή

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 2/13

- σε σχέση με τις γνώσεις, εμπειρία και **ποιότητα εργασίας** των μεταναστών
- σε σχέση με την απασχόληση του αρχηγού, της συζύγου και των λοιπών μελών (**υποκατάσταση**)
- ποιες είναι οι **μακροπρόθεσμες επιπτώσεις** στον προσανατολισμό (οργάνωση παραγωγής και εργασίας) του κλάδου και των αγροτικών νοικοκυριών της περιοχής
- επιπτώσεις στην εισαγωγή **νέων τεχνολογιών / μηχανημάτων**
- επιπτώσεις στην εκμετάλλευση των **φυσικών πόρων** και στο **περιβάλλον** της περιοχής
- επιπτώσεις σε άλλες ομάδες απασχολούμενων
- **συγκρούσεις, αντιδράσεις** (μεταξύ εργοδοτών, στο εσωτερικό των μεταναστών, μεταξύ Ελλήνων και ξένων εργαζομένων)

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 3/13

Για την αλιεία και τις ιχθυοκαλλιέργειες:

- επιπτώσεις στον κλάδο από την απασχόληση μεταναστών
- επιπτώσεις για τον προσανατολισμό του κλάδου
- επιπτώσεις για τον προσανατολισμό του κλάδου
- επιπτώσεις σε άλλες ομάδες απασχολούμενων
- συγκρούσεις, αντιδράσεις

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 4/13

Μεταποίηση αγροτικών προϊόντων:

- επιπτώσεις στον κλάδο από την απασχόληση μεταναστών
- επιπτώσεις για τον προσανατολισμό του κλάδου
- επιπτώσεις σε άλλες ομάδες απασχολούμενων
- συγκρούσεις, αντιδράσεις

Μεταποίηση γενικά:

- επιπτώσεις στον κλάδο από την απασχόληση μεταναστών
- επιπτώσεις για τον προσανατολισμό του κλάδου
- επιπτώσεις σε άλλες ομάδες απασχολούμενων
- συγκρούσεις, αντιδράσεις

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 5/13

Τουρισμός:

- επιπτώσεις στον κλάδο από την απασχόληση μεταναστών (πλεονεκτήματα για εργοδότες)
- επιπτώσεις για τον προσανατολισμό του κλάδου
- επιπτώσεις σε άλλες ομάδες απασχολούμενων
- συγκρούσεις, αντιδράσεις
- επιπτώσεις στην ποιότητα υπηρεσιών

Προσωπικές υπηρεσίες:

- σε τι βαθμό απασχολούνται οι μετανάστες σε υπηρεσίες στο σπίτι
- σε ποιο βαθμό υποκαθιστούν οικογενειακή ή μη-οικογενειακή εργασία
- προβλήματα που επιλύθηκαν και που ανέκυψαν (επιπτώσεις στο νοικοκυριό)

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 6/13

Οικοδομική δραστηριότητα-Κατασκευές:

- επιπτώσεις στον κλάδο από την απασχόληση μεταναστών (κόστος παραγωγής, ποιότητα εργασίας, γνώσεις)
- επιπτώσεις για τον προσανατολισμό του κλάδου
- επιπτώσεις σε άλλες ομάδες απασχολούμενων
- συγκρούσεις, αντιδράσεις

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 7/13

3.1.2. Επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής:

- Συμβολή των μεταναστών στην ενδυνάμωση της **τοπικής οικονομίας**
- αν υπάρχουν επιπτώσεις για τις **μειονεκτικές και ορεινές περιοχές**
- επιπτώσεις στην **κατανάλωση** και στις παρεχόμενες υπηρεσίες στην περιοχή
- επιπτώσεις τους στα **ενοίκια**, την αξία γης, την αγορά κατοικίας
- προσέλκυση νέων επιχειρήσεων στην περιοχή ή μεγέθυνση των ήδη υπαρχόντων
- διαφαινόμενες επιπτώσεις στον εκσυγχρονισμό, ανταγωνιστικότητα, βιωσιμότητα, κλπ.
- επιπτώσεις στην μηχανοποίηση / τεχνολογική ανάπτυξη στην περιοχή
- επιπτώσεις στην **αγορά εργασίας** (ανεργία, μισθοί, γυναίκες)
- επιπτώσεις στην τμηματοποίηση της αγοράς εργασίας (επίσημη/ανεπίσημη αγορά)
- εξέλιξη και ελλείψεις στο εργατικό δυναμικό της περιοχής σε σχέση με νέες ειδικότητες, δεξιότητες κτλ

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 8/13

3.1.3. (Σε περίπτωση που πρόκειται για επιχείρηση)

Επιπτώσεις στην επιχείρηση:

- Επιπτώσεις των μεταναστών στη λειτουργία της επιχείρησης
- επιπτώσεις σε άλλες ομάδες που απασχολούνταν πριν στην επιχείρηση (γυναίκες, ανειδίκευτοι)
- αν δεν υπήρχαν οι μετανάστες πως θα ήταν τα πράγματα για την επιχείρησή σας;
- ποιος ή ποιοι είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες που απασχολείτε μετανάστες στην επιχείρησή σας;

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 9/13

3.2. 1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

- επιπτώσεις στον **πληθυσμό των αγροτικών περιοχών**
- εξισορρόπηση της **ηλικιακής διάρθρωσης** και ενδυνάμωση του πληθυσμού κατά φύλο
- στήριξη του πληθυσμού των ορεινών περιοχών
- δημογραφική ενδυνάμωση μέσω της δυνατότητας **σύναψης γάμων**
- επιπτώσεις στη λειτουργία μιας σειράς υπηρεσιών (**εκπαίδευση**, συγκοινωνίες κτλ.)

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 10/13

3.2.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

- Κατά τη γνώμη σας ποιες είναι οι σημαντικότερες **κοινωνικές επιπτώσεις** από την παρουσία των μεταναστών (**κοινωνικές σχέσεις**);
- επιπτώσεις στις υπάρχουσες **κοινωνικές σχέσεις** στις αγροτικές περιοχές (αλληλοβοήθεια, συνεργασία, ανταλλαγή)
- επιπτώσεις στις **σχέσεις συγγένειας** και στον γάμο
- επιπτώσεις στις οικογενειακές σχέσεις
- επιπτώσεις στην κοινωνική διαστρωμάτωση στις αγροτικές περιοχές (νέοι κοινωνικοί διαχωρισμοί)
- επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη στις αγροτικές περιοχές
- επιπτώσεις στο **αίσθημα ασφάλειας** και στην παρεκκλίνουσα συμπεριφορά ντόπιων και ξένων (ναρκωτικά, κλοπές, οικονομικά εγκλήματα, μείωση της εμπιστοσύνης και εγκληματικότητα)

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 11/13

Πως ζουν οι μετανάστες, που μένουν, συνθήκες διαβίωσης (*καθημερινότητα μεταναστών*);

- νέες διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας στην ύπαιθρο (συνθήκες διαβίωσης- νέα φτώχεια, μετανάστες και έλληνες)
- κοινωνικότητα-κοινωνικές σχέσεις (καθημερινές σχέσεις και επαφή μεταναστών και ελλήνων, **συμμετοχή στα κοινά**, σύλλογοι, ιδιαίτερες διαπροσωπικές σχέσεις, **βαπτίσεις, κουμπαριές** κλπ.)
- υπάρχουν **φαινόμενα ξενοφοβίας** / αντίδρασης προς την εγκατάσταση των μεταναστών;

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 12/13

3.3. ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

- σημαντικές **διαφορές στον τρόπο ζωής** των μεταναστών / **σε τι συνίστανται/ ποια η ερμηνεία τους**
- αν οι ντόπιοι **αποδέχονται** τις διαφορετικές συνήθειες / παραδόσεις των μεταναστών
- συγκρούσεις νοοτροπιών και αξιών σε τοπικό επίπεδο
- υπάρχουν διαφορές στον τρόπο που νοούνται οι διαπροσωπικές σχέσεις (φιλότιμο, εμπιστοσύνη, “λόγος”, ιεραρχία κτλ.);
- πως αντιδρούν οι μετανάστες στην εκδήλωση των όποιων περιθωριοποιήσεων που υφίστανται (και λόγω της διαφορετικής θρησκείας);

3. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων από την ύπαρξη μεταναστών 13/13

Έχει τελικά αλλάξει ο τρόπος που βλέπουμε τον εαυτό μας;

- επιδράσεις στην πολιτισμική ταυτότητα της περιοχής (αποδοχή ξένων στοιχείων, εμπλουτισμός)
- σημειώνονται διαφοροποιήσεις στη βάση των εθνικών διαχωρισμών (ανωτερότητα κτλ.);
- αναβιώνουν παλαιότερες εθνικιστικές διαφορές και επηρεάζεται η συλλογική ιστορική μνήμη;
- υπάρχει αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι μετακινούμενες ντόπιες μειονότητες;
- ενδυναμώνεται η θρησκευτική ταυτότητα ή ο θρησκευτικός φανατισμός στην περιοχή;

4. Απόψεις για την κοινωνική, θεσμική, οικονομική ένταξη των μεταναστών

- Εάν τα πράγματα **συνεχιστούν ως έχουν** τι νομίζετε ότι θα γίνει στο μέλλον σχετικά με την περιοχή και την ανάπτυξή της ;
- Τι νομίζετε ότι **θα έπρεπε να γίνει για το καλό της περιοχής στο μέλλον** (σε σχέση με τους μετανάστες);
- Πως σας φαίνονται τα **νέα μέτρα της κυβέρνησης** με τον τελευταίο νόμο για τη μετανάστευση;
- **Τι πολιτική κατά τη γνώμη σας** πρέπει να ακολουθηθεί σε σχέση με τους μετανάστες λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία της περιοχής σας;

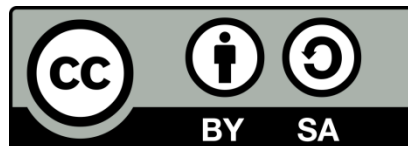
Βιβλιογραφία

- Babbie Earl (2011), *Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα*, Κριτική, Αθήνα
- Δαουτόπουλος Γ. , *Μεθοδολογία Κοινωνικών Ερευνών*, ΣΤ έκδοση, 2011
- Δαφέρμος Β. (2005), *Κοινωνική Στατιστική με το SPSS*, Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη, σελ. 289-309
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.), Ζάρναρη Όλγα κ.α.(1998), *Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών*, Gutenberg – Γ. & Κ. Δαρδανός, Αθήνα
- Ιωσηφίδης Θ. (2008), *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Κυριαζή Νότα (1999), *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Μπεχράκης Θ.Ε. (2010), *Στατιστική για τις επιστήμες του ανθρώπου και της κοινωνίας: Μέθοδοι και παραδείγματα*, Εκδοτικός Οίκος Α. Α. Λιβάνη, Αθήνα

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

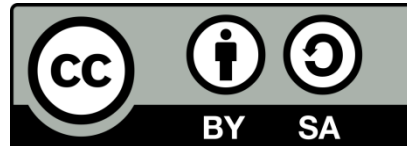
Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών 2014. Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Χαράλαμπος Κασίμης, Ελευθέριος Νέλλας, «Μέθοδοι Γεωργοοικονομικής & Κοινωνιολογικής Έρευνας». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<https://mediasrv.aua.gr/eclass/courses/OCD AERD104/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων, π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.